

12.3.2026

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

VNS 12/2025 Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko

Asiantuntijalausunto

Pyydettyinä lausuntona Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Lausunnon pääkohtia ovat:

1. Maaseudun liikenneyhteyksien merkitys teollisuudelle ja elinvoimalle
2. Osaavan työvoiman saatavuuden haaste rakennemuutoksessa
3. Rakennemuutoksen takia rapautuvien palveluiden vaikutukset

Selonteon tilannekuva on kattava, ja Metsäteollisuus ry tunnistaa siinä esille nostetut haasteet, jotka liittyvät maaseutualueiden rakennemuutokseen. Vähenevä väestö ja sen myötä supistuvat palveluverkot haastavat niin metsäteollisuuden yrityksiä kuin koko arvoketjua. Globaalissa toimintaympäristössä toimivan vientiteollisuuden juuret ovat maaseudulla eri puolilla Suomea. Vuonna 2025 toteutunut 12,6 miljardin euron vienti ei olisi mahdollinen ilman kotimaista raakapuuta sekä sen korjuuseen ja jalostamiseen erikoistunutta osaavaa työvoimaa.

Liikenneyhteyksistä

Metsäteollisuuden näkökulmasta liikenneyhteyksien toimintavarmuus on ensiarvoisen tärkeää. Tiekuljetukset alkavat metsätyömailta metsäteitä ja yksityisteitä pitkin valtion alemmalle tieverkolle, jolle on kertynyt merkittävää korjausvelkaa erityisesti liikennemääräperusteisen priorisoinnin seurauksena. Kaikkien kuljetusketjun osien toimivuus on kuitenkin välttämätöntä. Riippumatta siitä, kulkeutuuko raakapuu myöhemmin rautateitse tai sisävesiä pitkin, kuljetus lähtee aina liikkeelle kumipyörillä metsästä.

On myönteistä, että selonteossa on tunnistettu tarve varmistaa logistiikan toimintaedellytykset koko maassa tietopohjaisesti ja taloudellisen huoltovarmuuden arvoketju huomioiden. Kannatettavia ovat myös kirjaukset yksityisteiden roolista ja niiden rahoitustarpeista. Laajemmin tarkasteltuna esimerkiksi Itä-Suomessa, jossa rakennemuutos on ollut voimakasta ja metsäteollisuuden suhteellinen merkitys aluetaloudelle on suuri, olisi syytä huomioida tavaraliikenteen tarpeet nykyistä laajemmin. Kohtuullisin kustannuksin parannettavia pullonkauloja on rataverkolla esimerkiksi Karjalan ja Savon radoilla.

12.3.2026

Rakennemuutoksen vaikutuksista

Maaseudun väestön väheneminen ja ikääntyminen heikentävät työvoiman saatavuutta, erityisesti mikäli rapistuva palveluverkko ei kykene pitämään alueella työikäisiä asukkaita ja lapsiperheitä. Nämä muodostavat perustan paikalliselle yritystoiminnalle.

Huomionarvoista selonteossa on ammatillisen koulutusverkon supistuminen sekä etäisyyksien vaikutus toisen asteen koulutukseen. Metsäalan koulutusta tulee ylläpitää eri puolilla maata, aivan kuten teollisuuskin on maantieteellisesti hajautunut. Luonnonvarojen ja osaavan työvoiman alueellinen kohtaaminen on tärkeää, erityisesti kun alan teknologia kehittyy jatkuvasti.

Monet metsätalouden työtehtävät tarjoavat mahdollisuuksia yrittäjyyteen. Metsäkone-, puunkuljetus- ja metsäpalveluyritykset ovat tärkeitä työllistäjiä ja veronmaksajia monissa kunnissa. Metsäteollisuus ry:n jäsenkyselyissä on tunnistettu rekrytointihaasteita, joita aiheuttavat erityisesti syrjäisten toimipaikkojen sijainnit.

Väestön väheneminen heikentää myös teollisuuden kannalta keskeisten peruspalvelujen saatavuutta. Tietoliikenneyhteyksissä, erityisesti mobiiliverkkojen katvealueilla, on yhä kehitettävää. Yhteyksien sujuvuus on samalla myös turvallisuuskysymys. Toisena esimerkkinä haasteesta kuljetuksille ja työkoneille on polttoaineenjaketuverkoston harveneminen, kun väestöpohja ei enää riitä kannattavaan liiketoimintaan.

Yhteenveto

Metsäteollisuus ry pitää maaseudun kehittämistä ja selonteon toimenpidesuunnitelmia erittäin tärkeinä. Elinvoimainen maaseutu on olennainen osa metsäteollisuuden myönteistä kehitystä ja tulevaisuuden kilpailukykyä.

Metsäteollisuus

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja